

DOI: [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2\(38\)-156-164](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2024-2(38)-156-164)

УДК 336.1

JEL Classification: H 56, H 70

Максим Миколайович Забаштанський

доктор економічних наук, професор,
директор ННІ природокористування та гуманітарних наук
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: mazani@ukr.net. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-9417-0163>
ResearcherID: [G-6145-2014](https://orcid.org/0000-0001-9417-0163)

Роман Ігорович Ломонос

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: lomonosroman.igor@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0009-0007-5620-575X>
ResearcherID: [IAO-5054-2023](https://orcid.org/0009-0007-5620-575X)

Анатолій Володимирович Міхєєнко

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: mikheenko_anatoliy@ukr.net. **ORCID:** <http://orcid.org/0009-0006-4767-2295>
ResearcherID: [LIF-2009-2024](https://orcid.org/0009-0006-4767-2295)

СИСТЕМА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У статті розглянуто концептуальні аспекти та практичні аспекти системи фінансово-економічної безпеки держави, як індикатора стану економіки та ключової складової забезпечення її суверенітету. Досліджено особливості державної політики країн із високим рівнем економічного розвитку в частині забезпечення ефективного функціонування системи фінансово-економічної безпеки держави. Проаналізовано ключові аспекти управління фінансово-економічною безпекою провідних країн світу, визначено основні інструменти та механізми, що застосовуються для нейтралізації можливих загроз фінансово-економічній безпеці. Розглянуто особливості інституційного забезпечення та нормативно-правового регулювання у сфері управління фінансово-економічною безпекою. Запропоновано можливі напрями адаптації міжнародного досвіду управління фінансово-економічною безпекою до вітчизняних умов. Здійснено узагальнення ключових пріоритетів державної політики у сфері забезпечення ефективності системи фінансово-економічної безпеки держави.

Ключові слова: безпека; фінансова безпека; економічна безпека; фінансово-економічна безпека; система фінансово-економічної безпеки; фінансові відносини; фінансова система.

Рис.: 1. Бібл.: 15.

Постановка проблеми. Фінансово-економічна безпека є невід'ємною складовою національної безпеки держави, що визначає здатність національної економіки забезпечувати стабільний економічний розвиток, ефективно задовольняти потреби суспільства, держави та кожного громадянина. В умовах глобалізації, посилення турбулентності світових фінансових ринків та загострення геополітичних конфліктів питання управління фінансово-економічною безпекою набувають особливої актуальності для будь-якої країни.

В умовах воєнного стану, у якому нині перебуває наша держава, та загроз національній безпеці, пріоритетами стає забезпечення фінансування обороноздатності, стійкості фінансової системи та економіки загалом. У таких умовах традиційні підходи до забезпечення фінансово-економічної безпеки можуть виявитися недостатніми. За цих умов особливого значення набуває необхідність імплементації наявних переваг світового досвіду функціонування системи забезпечення фінансово-економічної безпеки держави, що дозволить посилити потенціал реального сектору економіки та зміцнити стійкість національної економіки до внутрішніх і зовнішніх загроз.

З цих позицій це дослідження набуває особливої актуальності, адже саме вивчення міжнародного досвіду управління системою фінансово-економічної безпеки держави сприятиме розробці комплексного підходу до її гарантування у вітчизняних реаліях, дозволить враховувати як військові, так і невійськові виклики в умовах триваючої агресії проти нашої країни, що в загальному підсумку посилить основу гарантування національної безпеки держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню ключових питань функціонування системи фінансово-економічної безпеки держави присвячено праці багатьох вітчизняних та закордонних учених, серед яких: О. Барановський, І. Бланк, О. Василик, В. Геєць, Д. Галабурда, М. Дубина, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, Т. Клебанова, О. Ляшенко, С. Онищенко, А. Роговий, А. Сухоруков, А. Сідак, С. Глазьев, Д. Лук'яненко, В. Федоренко та інші.

Багато вчених, таких як З. Гбур, Л. Козак, О. Федорук, С. Лекарь, В. Мельник, Н. Притула, О. Пугач та інші досліджували міжнародний досвід забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. При цьому ключова увага приділялася таким аспектам, як забезпечення економічної безпеки на регіональному та національному рівнях, нівелювання загроз економічній безпеці, дослідженню тенденцій розвитку та ефективності забезпечення системи фінансової та економічної безпеки в умовах цифровізації та глобалізації. Водночас новітні виклики, які постали перед нашою державою обумовили необхідність пошуку нових підходів до забезпечення ефективного функціонування системи фінансово-економічної безпеки держави, з урахуванням того, що результативність її функціонування перебуває у площині множини питань пов'язаних зі збереженням державного суверенітету, гарантуванням норм міжнародного права, збереженням світового безпекового устрою.

Мета статті. Метою статті є дослідження спрямоване на вивчення успішних практик провідних країн світу у сфері забезпечення ефективності функціонування системи фінансово-економічної безпеки держави з метою адаптації цього досвіду до вітчизняних реалій, розробки нових та впровадження вже наявних ефективних підходів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Фінансово-економічна безпека як економічна категорія має різні інтерпретації щодо змісту та складових. Фінансово-економічну безпеку держави можна трактувати як здатність національної

економіки забезпечувати стабільний розвиток, ефективно задовольняти потреби суспільства, держави та громадян навіть в умовах конфлікту, невизначеності та ризиків. Рівень фінансово-економічної безпеки України може бути забезпечений насамперед за рахунок внутрішніх системних факторів, які формують цілісність та адаптивність національної економіки до змін [3].

Зазвичай до основних елементів фінансово-економічної безпеки держави відносять: бюджетну безпеку, боргову безпеку, грошово-кредитну (монетарну) безпеку, валютну безпеку, інвестиційну безпеку, банківську безпеку та безпеку страхового та фондового ринків [2; 5].

Основними пріоритетами державної політики у сфері фінансово-економічної безпеки є: розвиток системи управління зазначеними сферами; прогнозування та стратегічне планування в економіці; забезпечення сталого зростання реального сектору; створення умов для інновацій та технологій; стимулювання інновацій; удосконалення нормативно-правової бази; розвиток банківської системи; сталий регіональний розвиток; забезпечення безпеки населення і держави. Зазначені пріоритети повинні сприяти інституалізації управління фінансовою безпекою держави [4].

Одним з яскравих прикладів ефективного управління фінансово-економічною безпекою є досвід Сполучених Штатів Америки. Система фінансово-економічної безпеки цієї країни перебуває під пильним наглядом уряду, а ключову роль у цьому відіграє Рада національної безпеки, до складу якої входять ключові міністерства та відомства, відповідальні за економічну і фінансову безпеку, яка координує діяльність різних відомств та забезпечує вироблення узгодженої політики [14].

Крім того, у США функціонує Міністерство фінансів, яке відіграє провідну роль у формуванні та реалізації політики фінансово-економічної безпеки [15]. Важливими елементами системи управління фінансово-економічною безпекою США є Федеральна резервна система, Міністерство торгівлі, Міністерство енергетики та ін. Серед основних інструментів системи забезпечення фінансово-економічної безпеки використовуються: валютне регулювання, протидія легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, податкове регулювання, контроль за фінансовими потоками тощо.

Досить цікавим є досвід Сінгапуру, де створена спеціалізована урядова агенція - Управління монетарної влади Сінгапуру, яке відповідає за підтримку стабільності фінансової системи та протидію фінансовим ризикам [12]. Агенція налагоджує тісну співпрацю з фінансовим сектором, проводить моніторинг ризиків та координує антикризові заходи. Сінгапур також відомий своїм ефективним регулюванням фінансового сектору та боротьбою з відмиванням грошей [13].

Варто також звернути увагу на досвід Європейського Союзу. В Європейському Союзі функціонує Європейська система фінансового нагляду, до складу якої входять Європейська рада з системних ризиків та низка

наглядових органів [7]. Ця система відповідає за ідентифікацію, моніторинг та пом'якшення системних ризиків у фінансовій сфері ЄС. Крім того, ЄС має низку спільних механізмів протидії фінансовим загрозам, таких як Європейський механізм стабільності та Банківський союз [8].

У Німеччині фінансово-економічна безпека розглядається у контексті соціально-економічного розвитку держави. Стратегічне управління здійснює Федеральне міністерство економіки та енергетики, а реалізацію здійснюють Федеральне відомство з питань економіки та експортного контролю, Федеральне відомство з фінансового нагляду (BaFin), яке є незалежним органом, що здійснює нагляд за банками, фінансовими установами та страховими компаніями [6]. BaFin тісно співпрацює з Бундесбанком (центральною банком Німеччини) та Федеральним міністерством фінансів для забезпечення стабільності фінансової системи. Німеччина має потужну систему фінансового регулювання та протидії відмиванню грошей, що дозволяє їй ефективно боротися з економічними злочинами.

Особливістю німецької моделі є тісна взаємодія органів державної влади з науковими установами та експертними організаціями при ухваленні управлінських рішень.

Шведська модель управління фінансово-економічною безпекою характеризується високим рівнем координації між різними державними структурами [9]. Ключову роль відіграє Міністерство фінансів, яке формує загальну політику, а також Фінансова інспекція Швеції, яка відповідає за нагляд за фінансовим сектором. Важливою особливістю є акцент на превентивних заходах, зокрема, на посиленні кібербезпеки та протидії фінансовим злочинам.

У Великій Британії фінансово-економічна безпека розглядається як складова національної безпеки. Координацію діяльності різних державних органів у цій сфері здійснює Кабінет Міністрів через Комітет з питань національної безпеки. Серед ключових елементів інституційної структури управління фінансово-економічною безпекою виділяють Управління з питань фінансового регулювання та нагляду (FCA), яке здійснює моніторинг фінансового сектору, виявляє ризики та розробляє заходи їх мінімізації [10], Центральний банк, який відіграє ключову роль у забезпеченні фінансової стабільності, здійснюючи макропруденційне регулювання та виступаючи кредитором останньої інстанції. Поряд із традиційними інструментами (валютне регулювання, податкове адміністрування, фінансовий моніторинг) Великобританія активно впроваджує новітні рішення, зокрема, у сфері кібербезпеки. Ключовою особливістю Великої Британії є також активне залучення приватного сектору до партнерства у сфері фінансової безпеки.

Республіка Польща питання фінансово-економічної безпеки делегувала Комітету з фінансової стабільності, до складу якого входять представники Національного банку, Комісії з фінансового нагляду та Міністерства фінансів [11]. Комітет координує дії різних державних органів, здійснює моніторинг ризиків та реагує на загрози фінансовій стабільності. Польща також активно впроваджує заходи з протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.

Загалом, міжнародний досвід демонструє, що ефективне управління фінансово-економічною безпекою держави потребує скоординованих зусиль державних та місцевих органів влади, налагодження співпраці з приватним сектором, а також створення спеціалізованих інституцій, відповідальних за забезпечення стабільності фінансової системи. Вивчення та адаптація кращих практик інших країн може стати важливим кроком для вдосконалення системи фінансово-економічної безпеки в Україні.

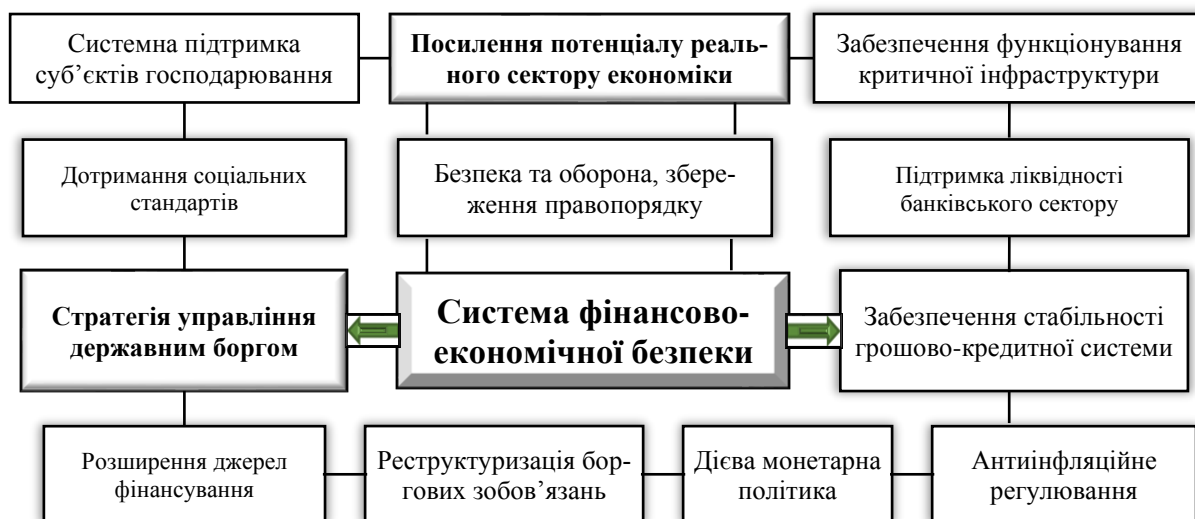

Рис. 1 Ключові складові системи забезпечення фінансово-економічної безпеки держави в сучасних умовах

Джерело: узагальнено авторами на основі [1; 4; 9; 12].

Забезпечення фінансової стабільності є ключовим пріоритетом системи фінансово-економічної безпеки в умовах воєнного стану, адже це формує необхідні економічні передумови для відповідного фінансового забезпечення армії, гарантує належне функціонування об'єктів критичної інфраструктури, підтримує належний рівень життєдіяльності населення. Водночас це вимагає посилення контролю за цільовим використанням наявного ресурсного забезпечення, вимагає пріоритетного перерозподілу видатків на оборону, соціальні виплати та критичну інфраструктуру.

За даних умов, надзвичайно важливою складовою системи фінансово-економічної безпеки є застосування дієвого інструментарію управління державним боргом, практичне використання якого забезпечує упередження зростання його обсягів. З цією метою важлива увага має приділятися пошуку додаткового фінансування, розгляд можливостей реструктуризації боргових зобов'язань, укладання договорів щодо відтермінування періодичних виплат, обговорення з кредиторами та міжнародними партнерами можливостей списання певної частини боргових зобов'язань. Забезпечення стабільності грошово-кредитної системи передбачає посилення монетарного контролю, з одночасною підтримкою ліквідності банківського сектору та регулюванням інфляційних процесів.

Посилення валютного контролю та управління валютними ризиками є невід'ємною складовою управління фінансово-економічною безпекою в сучасних умовах. З цією метою важливим є запровадження валютообмінного регулювання, приділення посиленої уваги Національним банком у частині збереження золото-валютних резервів, активне регулювання валютного ринку для стабілізації обмінного курсу.

Важливою складовою є мобілізація фінансових ресурсів безпосередньо для військових потреб, що передбачає перерозподіл бюджетних коштів на користь оборонного сектору, залучення додаткового фінансування через випуск військових облігацій і запровадження цільових військових податків, а також посилення контролю та аудиту використання військових витрат.

Водночас слід зазначити, що рівень фінансово-економічної безпеки нашої країни у сучасних умовах суттєво залежить від фактичної підтримки та координації зусиль з міжнародними партнерами. Це включає отримання фінансової, кредитної та гуманітарної допомоги від союзників і міжнародних організацій, узгодження спільних кроків щодо запровадження фінансових санкцій проти агресора та заморожування його активів. Саме така координація дозволяє зміцнювати фінансову стійкість держави, забезпечувати формування потенціалу для майбутнього розвитку.

Загалом, ефективне управління фінансово-економічною безпекою вимагає комплексного та гнучкого підходу, що передбачає балансування між військовими потребами та збереженням фінансової стабільності. Лише такий підхід дозволить забезпечити необхідні економічні ресурси для ведення війни та підтримки соціально-економічної життєдіяльності в умовах військового стану. Найважливішим міжнародним досвідом управління фінансово-економічною безпекою дозволив виділити такі ключові напрямки її регулювання: чітке інституційне забезпечення, визначення ролі та повноважень різних органів влади у сфері фінансово-економічної безпеки; забезпечення наявності єдиного координуючого органу, що забезпечує узгодженість дій усіх учасників системи; сприяння комплексному підходу до використання інструментів та механізмів забезпечення фінансово-економічної безпеки; посилення взаємодії органів державної влади з науковими установами та експертним середовищем; розгляд фінансово-економічної безпеки як складової національної безпеки держави.

Висновки і пропозиції. Новітні виклики які постали перед нашою країною з початком військової агресії сформували абсолютне нове розуміння ролі, місця та значення системи фінансово-економічної безпеки держави. Необхідність захисту власного населення, збереження територій та протидії агресору зумовила потребу акумулювання всіх видів ресурсів та можливостей, прийняття сукупності управлінських рішень спрямованих на забезпечення поточного та стратегічного функціонування держави. Розгляд саме фінансово-економічної безпеки як основи національної економіки обумовлено рядом факторів. Незважаючи на те, що фінансова безпека виступає складовою частиною економічної безпеки, саме спроможність акумулювання та

руху відповідного обсягу фінансових ресурсів перебуває в основі економічної безпеки. Зважаючи на обмежену спроможність вітчизняної економіки в частині швидкого акумулювання значного обсягу фінансових ресурсів необхідних для належного фінансування поточних потреб та стимулювання результативності функціонування суб'єктів господарювання в сучасних умовах, доцільність поєднання фінансової та економічної безпеки, розгляду системи фінансово-економічної безпеки є своєчасним та необхідним. Наявна система фінансово-економічної безпеки повинна забезпечити дотримання державних інтересів, посилити майбутній потенціал розвитку вітчизняної економіки та зміцнювати основи національної безпеки. Розглянутий досвід зарубіжних країн в частині функціонування системи фінансово-економічної безпеки має бути адаптований до вітчизняних умов, а рішення щодо впровадження її окремих елементів має бути виваженим та науково обґрунтованим, що забезпечить дійсно вагомими майбутні результати.

Список використаних джерел

1. Забаштанський М. М. Економічна безпека держави в умовах трансформаційних змін туристичної галузі України / М. М. Забаштанський, А. В. Роговий, Т. В. Забаштанська // Проблеми системного підходу в економіці. – 2019. – № 4(72). – С. 50-55.
2. Забаштанський М. М. Забезпечення фінансово-економічної безпеки корпорацій на основі оптимізації їх фінансової архітектури / М. М. Забаштанський, А. В. Роговий, М. В. Дубина // Науковий вісник Хмельницького університету. Серія: Економічні науки. – 2020. – Вип. 6. – С. 179-186.
3. Корчинський І. О. Основні загрози економічній безпеці держави в сучасних умовах розвитку [Електронний ресурс] / І. О. Корчинський, С. І. Мельник // Ефективна економіка. – 2019. – № 10. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7369>.
4. Полторак А. С. Фінансова безпека держави в умовах глобалізації: теорія, методологія та практика : монографія / А. С. Полторак. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – 463 с.
5. Фінансова безпека держави у системі економічної безпеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pidru4niki.com/15931106/finans/finansova_bezpeka_derzhavi.
6. BaFin-Federal Financial Supervisory Authority. (n.d.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bafin.de/EN/HomePage/homepage_node.html.
7. European System of Financial Supervision. (n.d.). European Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/european-system-financial-supervision_en.
8. European Stability Mechanism. (n.d.). About ESM. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.esm.europa.eu/about-us>.
9. Financial Supervisory Authority (Finansinspektionen). (n.d.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fi.se/en>.
10. Financial Conduct Authority. (n.d.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fca.org.uk>.
11. Financial Stability Committee. (n.d.). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nbp.pl/en/financial-stability/financial-stability-committee.html>.
12. Monetary Authority of Singapore. (n.d.). About MAS [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mas.gov.sg/about-mas>.

13. Monetary Authority of Singapore. (n.d.). AML/CFT [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.mas.gov.sg/regulation/anti-money-laundering-and-countering-the-financing-of-terrorism>.

14. The National Security Council. (n.d.). The White House [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.whitehouse.gov/nsc>.

15. U.S. Department of the Treasury. (n.d.). About [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://home.treasury.gov/about>.

References

1. Zabashtanskyi, M.M., Rohovyi, A.V., Zabashtanska, T.V. (2019). Ekonomichna bezpeka derzhavy v umovakh transformatsiinykh zmin turystychnoi haluzi Ukrainy [Economic security of the state in the conditions of transformational changes in the tourism industry of Ukraine]. *Fakhovyi zbirnyk naukovykh prats Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi – Problems of the systemic approach in economics*, (4(72)), 50-55.

2. Zabashtanskyi, M.M., Rohovyi, A.V., Dubyna, M.V. (2020). Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky korporatsii na osnovi optymizatsii yikh finansovoi arkhitektury [Ensuring the financial and economic security of corporations based on the optimization of their financial architecture]. *Naukovyi visnyk Khmelnytskoho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky – Scientific Bulletin of the Khmelnytskyi University. Series: Economic sciences*, 6, 179-186.

3. Korchynskiy, I.O., Melnyk, S.I. (2019). Osnovni zahrozy ekonomichnii bezpetsi derzhavy v suchasnykh umovakh rozvytku [The main threats to the economic security of the state in modern conditions of development]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 10. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7369>.

4. Poltorak, A.S. (2019). *Finansova bezpeka derzhavy v umovakh hlobalizatsii: teoriia, metodolohiia ta praktyka [Financial security of the state in the conditions of globalization: theory, methodology and practice]*. MNAU.

5. Finansova bezpeka derzhavy u systemi ekonomichnoi bezpeky [Financial security of the state in the conditions of globalization: theory, methodology and practice]. (n.d.). https://pidru4niki.com/15931106/finansy/finansova_bezpeka_derzhavi.

6. BaFin - Federal Financial Supervisory Authority. (n.d.). https://www.bafin.de/EN/HomePage/homepage_node.html.

7. European System of Financial Supervision. (n.d.). European Commission. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/financial-supervision-and-risk-management/european-system-financial-supervision_en.

8. European Stability Mechanism. (n.d.). About ESM. <https://www.esm.europa.eu/about-us>.

9. Financial Supervisory Authority (Finansinspektionen). (n.d.). <https://www.fi.se/en>.

10. Financial Conduct Authority. (n.d.). <https://www.fca.org.uk>.

11. Financial Stability Committee. (n.d.). <https://www.nbp.pl/en/financial-stability/financial-stability-committee.html>.

12. Monetary Authority of Singapore. (n.d.). *About MAS*. <https://www.mas.gov.sg/about-mas>.

13. Monetary Authority of Singapore. (n.d.). *AML/CFT*. <https://www.mas.gov.sg/regulation/anti-money-laundering-and-countering-the-financing-of-terrorism>.

14. The National Security Council. (n.d.). *The White House*. <https://www.whitehouse.gov/nsc>.

15. U.S. Department of the Treasury. (n.d.). *About*. <https://home.treasury.gov/about>.

Отримано 11.06.2024

UDC 332.12

Maksym Zabashtanskyi

Doctor of Economics, Professor

Director of the Educational-Scientific Institute of Environmental management and Humanities
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)**E-mail:** mazani@ukr.net. **ORCID:** <http://orcid.org/0000-0001-9417-0163>**ResearcherID:** [G-6145-2014](https://orcid.org/0000-0001-9417-0163)***Roman Lomonos***PhD student of the department Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)**E-mail:** lomonosroman.igor@gmail.com. **ORCID:** <http://orcid.org/0009-0007-5620-575X>**ResearcherID:** [IAO-5054-2023](https://orcid.org/0009-0007-5620-575X)***Anatoliy Mikhieienko***PhD student of the Department of Finance, Banking and Insurance
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)**E-mail:** mikheenko_anatoliy@ukr.net. **ORCID:** <http://orcid.org/0009-0006-4767-2295>**ResearcherID:** [LIF-2009-2024](https://orcid.org/0009-0006-4767-2295)**SYSTEM OF FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY
OF THE STATE: INTERNATIONAL EXPERIENCE**

Financial and economic security is an integral component of the national security of the state, which determines the ability of the national economy to ensure stable economic development, effectively meet the needs of society, the state and every citizen. In the conditions of the state of war in which Ukraine is now, and threats to national security, the priority is to ensure the financing of defense capability, stability of the financial system and the economy as a whole. In such conditions, traditional approaches to ensuring financial and economic security may prove to be insufficient. International experience will allow identification of new, non-standard management tools and practices that can be applied in Ukrainian realities. And that is why this study is especially relevant in modern realities, because the study of the international experience of managing financial and economic security will contribute to the development of a comprehensive approach to ensuring the financial and economic security of Ukraine, which will consider both military and non-military challenges in the conditions of ongoing aggression.

The article examines the vision of the essence of financial and economic security of the state as a state of the economy and components of the financial and economic security of the state, outlines the priorities of state policy in the field of financial and economic security.

The implementation of the mentioned approaches in Ukraine will contribute to increasing the efficiency of the management of the system of financial and economic security of the state, will allow strengthening the financial stability of the state in the conditions of military confrontation, and will ensure socio-economic development and recovery.

In general, the effective management of financial and economic security requires a comprehensive and flexible approach that involves balancing military needs and maintaining financial stability. Only such an approach will ensure the necessary economic resources for waging war and supporting socio-economic life in the conditions of martial law.

Keywords: *security, financial security, economic security, financial and economic security; system of financial and economic security, financial relations, financial system.*

Fig.: 1. References: 15.